

INFORMATIENOTA RAAD LAREN

Datum vaststelling college: 9 september 2025

Aan Gemeente Laren – Gemeenteraad

Portefeuillehouder Groot, F.K. de

Onderwerp

Huidige stand van zaken duurzaamheidsprojecten

Portefeuillehouder

Groot, F.K. de

Openbaar

Ja

Kennisnemen van

De huidige stand van zaken omtrent verschillende (gemeentelijke) duurzaamheidsprojecten in Laren.

Aanleiding (inleiding)

In Laren zijn recentelijk enkele ontwikkelingen geweest binnen een aantal lopende projecten; het warmteprogramma, de isolatieactie, de OER-projecten (Opwek Energie op Rijksgronden), de samenwerking met de Hut van Mie, Energiearmoede, het Soortenmanagementplan, de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, de thematafel duurzaamheid, en circulariteit. Daarnaast wordt binnenkort een nieuw project opgestart, namelijk het Ontzorgingsprogramma voor MKB'ers van de provincie Noord-Holland. In deze informatienota wordt de huidige stand van zaken beschreven.

Kernboodschap

Warmteprogramma

De transitievisie warmte (TVW) die in 2021 is vastgesteld zal worden herijkt. In Q4 volgt een startnotitie over het warmteprogramma. Daarin staat ook hoe en wanneer de raad geraadpleegd zal worden. De herijking is een overgang van de TVW naar een meer gedetailleerde Warmteprogramma, dat uiterlijk eind 2026 moet zijn vastgesteld en vervolgens weer elke vijf jaar geactualiseerd wordt. Het Warmteprogramma is een verplicht programma onder de Omgevingswet en bevat concretere plannen voor de wijkgerichte aanpak voor de periode tot 2035.

Lokale Aanpak Nationaal Isolatieprogramma

De gemeente ontvangt rijkssubsidie voor het isoleren van de woningvoorraad. In 2023 en 2024 ontving de gemeente € 566.568 voor het isoleren van 276 koopwoningen. Deze zomer kwam daar € 283.324 bij om nog eens 192 woningen te isoleren. In totaal hebben we dus middelen gekregen om 468 woningen te verduurzamen.

We bieden woningeigenaren hiervoor een bijdrage van € 2.000 of € 2.500 (afhankelijk van het inkomen) om isolatiemaatregelen te laten uitvoeren. Dit doen we in samenwerking met het Duurzaam Bouwloket.

In 2024 en 2025 zetten we verschillende communicatiemiddelen in om bewoners te informeren over de Isolatieactie, zoals brieven, een informatieavond, twee inloopavonden, berichten in het Larens Journaal en op sociale media, en via energicoöperatie Hut van Mie.

Er is veel animo voor de actie. Tot nu toe hebben 288 mensen zich succesvol aangemeld, van wie bij 99 woningen de isolatiemaatregelen al zijn afgerond. De overige 189 trajecten zijn nog in uitvoering. De komende maanden zetten we de communicatiecampagne voort met brieven, bewonersavonden en webinars.

Warmtescans

Woningeigenaren die in aanmerking kwamen voor de isolatieactie kregen afgelopen winter de mogelijkheid een warmtescan van hun woning te laten maken. In totaal meldden 641 bewoners zich hiervoor aan. Deze actie heeft goed gewerkt als activatiemiddel voor de isolatieactie. Veel bewoners hebben zich, naar aanleiding van hun warmtescan, ook aangemeld voor de isolatieactie. Daarnaast hebben de warmtescans inzichten gegeven over de energetische staat en het bespaarpotentieel van de woningvoorraad.

Opwek Energie op Rijksground (OER) A1, A6 en spoor

De verkenningen voor de A27 zijn afgerond. Uit het voorkeursscenario van Rijkswaterstaat (RWS) is gebleken dat de zoekgebieden van Laren zijn afgevallen. De zoekgebieden bestonden uit geluidswallen langs de A1, zoekgebieden in de oksels van op- en afritten van snelwegen, en een zoekgebied bij Crailo. De redenen hiervoor zijn:

- Geluidsschermen zijn afgevallen omdat deze grotendeels zeer begroeid zijn. Tevens is de constructieve stevigheid van de schermen onvoldoende om hier zonnepanelen aan op te hangen. Ook zorgen de bomen in de buurt voor te veel schaduw.
- De percelen in en rondom de oksel bij de Heidelaan (vlak bij de gemeentegrens met Eemnes) afgevallen vanwege te veel begroeiing (bomen)
- Het perceel bij de Vredelaan/Rijksweg-Oost ook te veel begroeiing (bomen)
- De percelen bij carpool Crailo: Ook begroeiing (bomen) en plannen voor een carpoolplaats

Opwek Energie op Rijksground (OER) A27

In 2024 is een nieuw OER-traject opgestart voor de A27. Hier heeft de gemeente Laren aan meegewerkt, in samenwerking met de gemeenten Blaricum, Hilversum, de Bilt, Houten, Nieuwegein, Vijfherenlanden, Molenlanden, en Gorinchem, de Provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht, het ministerie van Economische Zaken en RWS. In samenspraak met beleidsmedewerkers duurzaamheid is tijdens de voorverkenning bekeken of de gronden en/of geluidsschermen langs de A27 geschikt zijn voor duurzame opwek. Hieruit zijn geschikte locaties voorgesorteerd.

Uit de voorverkenning is gebleken dat Laren geen geschikte gebieden heeft voor opwek langs de A27. De snelweg loopt slechts over een klein deel van het grondgebied van de gemeente, en binnen dat traject zijn geen geschikte gronden gevonden. Laren neemt daarom niet deel aan de volgende fase van het OER-project.

Zoekgebieden zonnecarport

We zoeken naar technisch haalbare oplossingen met haalbare businesscases voor carports. Een zonnecarport is een overdekte parkeerplaats waarbij de overkapping is bedekt met zonnepanelen die zonne-energie opwekken. Dit biedt een dubbel voordeel: het beschermt auto's tegen weersinvloeden en benut tegelijkertijd de beschikbare ruimte voor duurzame energieproductie. De eerste stap om zo'n carport te realiseren is het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie. Wanneer we een geschikte locatie hebben gevonden, zullen we overgaan tot het laten uitvoeren van een haalbaarheidsstudie.

Daling aardgasverbruik

De gemeente Laren heeft de afgelopen jaren een significante daling laten zien in het aardgasverbruik en de daarmee samenhangende CO₂-uitstoot. Uit CBS-cijfers blijkt dat het gemiddelde gasverbruik per woning in Laren sinds 2013 tot en met 2023 met circa 15 tot 20 procent is afgenomen. Dit komt overeen met een besparing van gemiddeld 250 tot 350 m³ aardgas per woning per jaar.

De daling is toe te kennen aan een mix van maatregelen op zowel landelijk als lokaal niveau. Landelijk zorgen milde winters, stijgende energieprijzen voor een daling in de vraag naar energie en dragen stimuleringsmaatregelen vanuit de landelijke subsidies (zoals ISDE) bij om verduurzamingsmaatregelen uit te voeren. Ook de groei van de vraag naar hernieuwbare individuele energiebronnen, zoals (hybride) warmtepompen, draagt bij.

Op lokaal niveau binnen de gemeente Laren wordt deze trend versterkt door de specifieke woningvoorraad en sociaaleconomische situatie. De gemeente telt relatief veel vrijstaande en grotere koopwoningen, die traditioneel een hoog gasverbruik kennen. Juist bij dit type woningen leidt verduurzaming, zoals isolatie en de inzet van duurzame installaties, tot aanzienlijke besparingen. Zo draagt het Lokale Aanpak Isolatie programma bij aan de trend van de toename van energiebesparende maatregelen bij woningeigenaren (zie ook update NIP).

Echter de uitgevoerde maatregelen vanuit het NIP/LAI over 2024 en 2025 zijn nog niet verwerkt in de landelijke monitoringcijfers. De verwachting is dat de trend van daling van

aardgasverbruik zal doorzetten tot en met 2030 waardoor de doelstelling om voor 2030 55% CO2 te besparen dichterbij zal komen. Begin volgend jaar als de cijfers van 2024 zijn verwerkt in Klimaatmonitor zal de gemeente Laren meer kunnen delen over waar het staat tov de doelstelling van 2030. Gegeven de resultaten van de lopende acties, de verduurzaming van de sociale woningvoorraad en de aanpak van grootverbruikers (scholen, brandweer, de Biezem), heeft de gemeente een positief beeld ten aanzien van het behalen van de 2030 doelstellingen.

Hut van Mie

Na de ondertekening van de prestatieafspraken in 2024 wordt de samenwerking met energiecoöperatie Hut van Mie voortgezet. De energiecoaches van Hut van Mie voeren coachgesprekken bij bewoners thuis. Tussen januari en juli 2025 zijn in totaal 119 gesprekken gevoerd.

Daarnaast is het bestuur van Hut van Mie actief betrokken bij diverse gemeentelijke projecten. Zo denken en werken zij mee aan de isolatieactie en de aanpak energiearmoede, zijn zij aanwezig bij bewonersavonden en ondersteunen zij bewoners waar nodig bij het aanvragen van subsidies.

Energiearmoede

Via de SpUk Energiearmoede heeft de gemeente geld gekregen om Energiearmoede tegen te gaan. Dit jaar hebben wij Energiehulp aan huis geboden. We hebben ons gericht op alle slecht of matig geïsoleerde huurwoningen. Ook bewoners met een koopwoning kunnen zich aanmelden, wanneer zij behoefte hebben aan Energiehulp. Energiehulp aan huis houdt in dat er iemand langskomt om kleine maatregelen aan te brengen en energieadvies te geven. Kleine maatregelen zijn bijvoorbeeld tochtstrippen, radiatorfolie, isolerende gordijnen, etc. Op deze manier worden woningen energiezuiniger gemaakt, en wordt de energierekening omlaag gebracht. Dit jaar hebben 130 bewoners zich aangemeld. Het project wordt deze winter afgerond.

Witgoedactie met GroupCard

Een ander project in het kader van Energiearmoede was de witgoedactie. In 2023 en 2024 heeft de gemeente een witgoedactie uitgevoerd. Ook deze actie werd uit de SpUk Energiearmoede bekostigd.

Inwoners met een laag inkomen konden een cadeaubon van € 500 aanvragen om een oud witgoedapparaat te vervangen door een energiezuiniger model. Dit helpt het energieverbruik te verlagen en de energierekening te verminderen. In totaal hebben 96 van de 167 aangeschreven bewoners gebruik gemaakt van de actie.

Het project werd uitgevoerd in samenwerking met GroupCard. Inmiddels is GroupCard failliet verklaard. Na de afronding van de actie had de gemeente nog geld tegoed van GroupCard, dat nog over was van de actie. Op het moment van het faillissement had de gemeente nog een vordering openstaan ter waarde van € 27.618. Door het faillissement is duidelijk geworden dat dit bedrag niet meer zal worden uitgekeerd.

Gemeenten moeten jaarlijks over SpUk gelden rapporteren richting het Rijk. Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe het Rijk zal omgaan met gemeenten die door GroupCard zijn gedupeerd. De VNG is momenteel bezig de gedupeerde gemeenten te ondersteunen en lobbyt richting het Rijk om tot een passende oplossing te komen.

Soortenmanagementplan

In het tweede kwartaal van 2025 heeft KP Adviseurs het eerste concept van het Soortenmanagementplan (SMP) opgeleverd. Vanuit de gemeente is op dit concept feedback gegeven. Na verwerking daarvan is het aangepaste SMP gedeeld met de provincie, die nu naar het concept gaat kijken. Naar verwachting ontvangen we eind dit jaar de vergunning voor het SMP.

Eerder dit jaar kregen inwoners de mogelijkheid zich aan te melden voor het plaatsen van een vleermuiskast aan hun woning. Hier zijn veel enthousiaste reacties op gekomen. Het ecologisch bureau dat verantwoordelijk is voor het plaatsen van de kasten, onderzoekt op dit moment welke woningen het meest geschikt zijn. Inwoners die zich hebben aangemeld, worden later dit jaar hierover geïnformeerd.

Verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Momenteel worden de voorbereidingen getroffen voor duurzaam onderhoud van de Brandweerkazerne. Op dit moment wordt het bestek geschreven op basis waarvan we de aanbesteding kunnen doen. Verwachting is dan ook dat we de aanbesteding Q3 2025 kunnen doen en vervolgens het werk begin 2026 kunnen laten uitvoeren. Het werk bestaat uit het vernieuwen en plaatsen van de volgende elementen:

- Tochtstrippen en kierafdichting toepassen.
- Lucht-water warmtepomp toepassen.
- Warmtepompboiler.
- Nieuwe Luchtbehandelingskast plaatsen.
- Bouwkundig aanpassen achtergevel.
- Verlichting vervangen naar LED.
- Energieopslag toepassen.
- PV installatie toepassen.
- Regeltechniek toepassen.

Deelname Ontzorgingsprogramma MKB'ers Noord-Holland

Momenteel worden de voorbereidingen getroffen voor deelname aan het Ontzorgingsprogramma Verduurzaming Middel- en Kleinbedrijven (MKB) van de Provincie Noord-Holland. Dit programma is in het leven geroepen om MKB'ers in Noord-Holland te ondersteunen bij verduurzaming.

Ondernemers die zich melden zullen gekoppeld worden aan een coach die begeleiding biedt bij het verduurzamen van het bedrijf. De ondersteuning/begeleiding is maatwerk en hangt af van de behoeften en wensen van de ondernemer. Afgelopen maanden hebben 2

ondernemers zich gemeld omdat zij interesse hebben in het Programma, en wilden weten of de gemeente Laren mee gaat doen.

Deelname aan het Programma is gratis voor gemeenten (en bedrijven), en wordt betaald door de Provincie.

Thematafel Duurzaamheid

Na de eerste Thematafel Duurzaamheid in maart van dit jaar, wordt dit najaar een tweede sessie georganiseerd. Hier gaat de wethouder in gesprek met een aantal bewoners over de energietransitie en de warmtetransitie in de gemeente Laren.

Geluidactieplannen

De gemeente Laren in 2024 een Actieplan Geluid opgesteld voor de komende 5 jaar. Het actieplan is gericht op het verminderen van geluid dat wordt veroorzaakt door wegverkeer op lokale wegen. In het actieplan neemt de gemeente een plandrempel op. De plandrempel is een geluid –uitgedrukt in decibel [dB] – waarboven de gemeente besluit in actie te komen om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren.

De gemeente heeft een plandrempel van 67 dB gekozen met een streven om waar mogelijk aan een geluidniveau van 64 dB te voldoen. De gemeente erkent daarmee dat niet overal binnen de gemeente aan een niveau van 64 dB kan worden voldaan, maar wil tegelijkertijd wel de omvang van eventuele geluidmaatregelen afstemmen op een hoger ambitieniveau. Voor de uitvoering van maatregelen sluit de gemeente aan bij het beleid dat binnen de gemeente op dit gebied wordt ontwikkeld. Het verminderen van de geluidsbelasting wordt nu als onderdeel meegenomen bij projecten op het gebied van beheer en onderhoud van wegen.

Luchtkwaliteit

1. Palmes buisjes

In Laren wordt er stikstofdioxide (NO₂) gemeten door middel van Palmes diffusiebuisjes. Er wordt gemeten op 3 locaties. Dit wordt uitgevoerd door de GGD in opdracht van de Provincie Noord-Holland en de BEL-gemeenten.

Begin 2025 zijn de resultaten van de metingen over 2024 ontvangen. Deze tonen aan dat aan de wettelijke norm voor stikstof (NO₂)(40 µg/m³) wordt voldaan op alle 10 meetlocaties (BEL-gemeenten). Vanaf 2030 gaat een nieuwe EU-grenswaarde van 20 µg/m³ gelden. Alle locaties voldoen in 2024 aan deze nieuwe grenswaarde. De hoogst gemeten gemiddelde NO₂ concentratie die in Laren werd gemeten bedraagt 18,9 µg/m³. De metingen zijn te vinden op <https://maps.amsterdam.nl/no2/>.

2. Hollandse Luchten

Fijnstof wordt in Laren gemeten in het Hollandse Luchten project. Dit een initiatief vanuit de provincie Noord-Holland in samenwerking met WaagFuturelab. Hollandse Luchten is een project over burgerwetenschap en het meten van de leefomgeving met sensortechnologie. Verschillende inwoners uit de BEL-gemeenten en de gemeente Gooise Meren vormen samen een meetgroep en hebben thuis een meetstation waarmee de

luchtkwaliteit wordt gemeten. Op dit moment levert de gemeente alleen ambtelijke inzet. Op dit moment evalueren we de samenwerking en meetvragen en wordt er gekeken of we Hollandse Luchten ook voor andere meetvragen kunnen inzetten. lopen er overleggen om te kijken hoe we de metingen voor Hollandse Luchten kunnen

3. Schone Lucht Akkoord

In 2024 is de gemeente Laren toegetreden tot het Schone Lucht Akkoord (SLA). Het SLA is een samenwerkingsverband waarin gemeenten en provincies samenwerken om de luchtkwaliteit te verbeteren. De gemeente wil op dit moment vooral inzetten op de communicatie over houtstook. Er wordt daarom gewerkt aan betere communicatie en bewustwording over houtstook. Naast houtstook dragen ook bovenstaande projecten, zonder dat er een direct verband is met het SLA, bij aan een duidelijker beeld van de luchtkwaliteit in de BEL-gemeenten.

Biodiversiteit

Biodiversiteit gaat over de soortenrijkdom van planten en dieren en is van belang voor een gezonde groenstructuur. Wanneer ergens veel planten van één soort staan zijn ze kwetsbaar voor ziektes en plagen. Bovendien hebben dieren vaak meerdere soorten planten nodig voor voedsel, schuilgelegenheid en om zich te kunnen voortplanten. Met de uitvoering van het Groenbeleidsplan Laren zetten we in op het verbeteren van de biodiversiteit. Het is “werk in uitvoering” dat we bij de uitvoering van het normale groenbeheer en in projecten waar mogelijk een plek geven. Er is een mooie eerste slag geslagen met de groeninrichting van de Coeswaerdt.

Circulaire economie

Tot slot, hebben een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden op het gebied van circulariteit. Hieronder volgt een samenvatting van de ontwikkelingen.

1. Circulair inkopen en aanbesteden

Bij inkoop en aanbestedingen, waarbij wij zelf diensten of producten afnemen, hebben we maximale controle over wat we in huis halen en kunnen we direct invloed uitoefenen. Om de overgang naar een circulaire economie te versnellen, is het daarom belangrijk te focussen op onze eigen invloedssfeer, waar de meeste winst te behalen is. Door circulaire principes toe te passen in onze eigen inkoop en aanbestedingen geven we het goede voorbeeld.

In de geactualiseerde versie van het inkoop- en aanbestedingsbeleid is circulariteit structureel verankerd. Dit betekent dat bij alle inkoop en aanbestedingen circulaire uitgangspunten standaard worden meegenomen, zodat circulariteit vanaf het begin wordt geïntegreerd en niet pas achteraf wordt afgewogen.

2. Leidse Ladder als monitoringstool

De Leidse Ladder is een instrument om circulariteit in grond-, weg- en

waterbouwprojecten (GWW) concreet en meetbaar te maken, met oog voor milieueffecten en de CO₂-footprint.

Op dit moment worden circulaire principes al toegepast, maar nog niet altijd bewust of systematisch. Hierdoor ontbreekt inzicht in de mate van circulariteit van projecten en in welke keuzes de grootste milieuwinst zit. Om dit te verbeteren is de Leidse Ladder recent getest binnen de afdeling Openbare Ruimte. Vanaf september start in Laren een pilotfase waarbij een aantal projecten in de voorbereidingsfase wordt geselecteerd en de Leidse Ladder hierop wordt toegepast. Het doel is om circulariteit inzichtelijk te maken, ervaring op te doen en te onderzoeken hoe circulaire principes beter geïntegreerd kunnen worden. Deze tool helpt zo om bewustere, goed onderbouwde keuzes te maken bij de inrichting van de openbare ruimte en draagt bij aan het inzichtelijk maken van circulariteit binnen de organisatie.

3. Bewustwording en kennis binnen de organisatie

De transitie naar een circulaire economie vraagt niet alleen om beleid en instrumenten, maar ook om bewustwording en kennis binnen de gemeentelijke organisatie. Daarom wordt actief ingezet op interne bewustwording via presentaties, workshops en interne communicatiekanalen. Het doel is om collega's te informeren, inspireren en mee te nemen in wat circulariteit betekent voor hun eigen werkpraktijk. Door kennis te delen en concrete voorbeelden zichtbaar te maken, wordt circulariteit stevig verankerd binnen de organisatie.

4. Samenwerkingsagenda G&V

Laren neemt deel aan de regionale Samenwerkingsagenda Gooi en Vechtstreek, die afgelopen mei is vastgesteld. Hierin zijn vijf actielijnen vastgesteld om de circulaire economie te versnellen, zoals circulair bouwen, afvalreductie, repair-initiatieven en circulair ondernemerschap. Deze actielijnen zijn lokale vertalingen van de landelijke Transitieagenda's Circulaire Economie, die door het Rijk zijn opgesteld als strategisch kader om de overgang naar een circulaire economie in Nederland te versnellen.

Voor iedere actielijn wordt bekeken welke aanpak voor Laren het meeste circulaire winst oplevert. In september start de werkgroep met de uitwerking van de actielijnen uit de Samenwerkingsagenda.

Consequenties

Nvt

Duurzaamheid

De verschillende projecten dragen allen bij aan de verduurzaming van Laren.

Communicatie

Bij verdere ontwikkelingen rondom de projecten zal het college en raad naar wens op de hoogte worden gehouden.

Vervolg

De eventuele vervolgstappen zijn, indien van toepassing, opgenomen in de toelichting van de verschillende projecten.

Bijlagen